

Leeuwarden, 18 februari 2013.

Aan: de gemeenteraden in Fryslân

STOP MET DE KLOPJACHT OP UITKERINGS- GERECHTIGDEN!

Een open brief aan de gemeenteraden in Fryslân.

In dertien Friese gemeenten worden mensen die zich melden voor een bijstandsuitkering onmiddellijk aan het werk gezet. De aanvrager gaat direct aan de slag bij een van de werkbedrijven van sociale werkvoorziening Empatec of bij een werkervaringsplek in het bedrijfsleven. Wordt het aangeboden werk geweigerd, dan volgt een korting op de uitkering. Empatec en de deelnemende Friese gemeenten lieten via een persbericht weten dat ze in dit proefproject samenwerken. „We hopen een efficiëncyslag te maken waarbij de wensen van de werkgever voorop staan”, aldus de directeur van de nieuwe organisatie.

Jaren terug waarschuwde het Fries Samenwerkingsverband Uitkeringsgerechtigden FSU voor het moment dat uitkeringsgerechtigden verplicht te werk worden gesteld met behoud van uitkering. Het FSU maakte deze situatie zichtbaar en voelbaar door op het Waagplein in Leeuwarden vrijwilligers te laten bezemen en schoffelen, binnen een kooi van getraliede hekwerken. Vertegenwoordigers van gemeenten reageerden verontwaardigd op de actie: zo zouden ze nooit omgaan met hun werkzoekende burgers!

Het kan verkeren. Anno 2013 presenteren de Empatec-gemeenten trots en zonder schaamte de verplichte werkverschaffing als nieuw beleid. Ze haalden er de landelijke media mee. En het zijn niet alleen deze Friese gemeenten die hun uitkeringsgerechtigden dwingen om zich te melden bij de sociale werkvoorziening. Bijstandsgerechtigden in gemeenten die deelnemen in het andere grote WSW-bedrijf Caparis krijgen dreigbrieven om zich ‘in makkelijke kleding’ (!) te melden bij de werkplaats op straffe van korting of stopzetting van de uitkering. Met die makkelijke kleren kunnen ze nog dezelfde dag aan het werk worden gezet met activiteiten die niets meer te maken hebben met werkervaring, opleiding of interesses van de personen. Er wordt de uitkeringsgerechtigden ook niet meer gevraagd wat ze zelf willen en vinden. Het gaat immers om een ‘efficiëncyslag’ waarbij ‘de wensen van de werkgever voorop staan’. De gemeente als koppelbaas en bezigheidstherapeut. En let wel: het gaat hier niet om personen met een arbeidshandicap die voor de sociale werkvoorziening geïndiceerd zijn maar om personen die een bijstandsuitkering hebben of aanvragen. Het wrange is dat er tegelijkertijd veel onrust en onzekerheid is onder de WSW-werknemers omdat er massaal verlies van arbeidsplaatsen staat te wachten. Ze zien nu al bijstandsgerechtigden hun bedrijf binnenkomen die met meer arbeidsvermogen hun werkzaamheden dreigen over te nemen.

Eigen regie voeren, zelfredzaam zijn, in eigen kracht zetten: de aandoenlijke slogans van de gemeenten over hun verantwoordelijke burgers smelten als sneeuw voor de zon en blijken holle woorden te zijn. Je hebt niks te vertellen, de gemeente bepaalt wat goed voor je is. En er is een alibi voor het stoere gedrag van de gemeentebestuurders: uitkeringsgerechtigden moeten ‘een tegenprestatie naar vermogen’ leveren in ruil voor het teren op de

belastingcenten van de samenleving, van al die andere hardwerkende burgers. De aangescherpte regels in de bijstandswet en de net ingevoerde Fraudewet geven ook nog 's een extra mogelijkheid om onwilligen af te straffen. Aandraaien die duimschroeven, er is genoeg gepamperd! De uitkeringsgerechtigde is een object geworden en hoeft daarom niet meer te rekenen op respect of een poging om aan te sluiten bij zijn wensen of talenten. 'De wensen van de werkgever staan voorop'. En kiezers maar denken dat gemeenten er zijn voor hun burgers, zeker als die in een kwetsbare positie zitten. Het zit dus anders: het gaat om de wensen van een bijzonder slag burgers: de ondernemers!

Uitkeringsgerechtigden worden opgejaagd naar banen die er niet zijn. Bij gebrek aan betaalde banen worden ze gedwongen geplaatst in pseudo-baantjes waarbij de uitkering wordt beschouwd als loon. We hebben er zelfs een nieuw werkwoord aan te danken: 'verlonen'. En daar blijft het niet bij. Gemeenten presenteren met veel poeha resultaten van hun banenmarkten en leer/werktrajecten, bij voorkeur door hen aangeduid als 'uitstroom' en 'plaatsingen'. Maar op kritische vragen over wat een plaatsing nou inhoudt – is het wel een betaalde baan? voor hoe lang eigenlijk?, is het een scholing?, gaat het om een 0-urencontract?, is het een inschrijving bij een uitzendbureau? - wordt geïrriteerd gereageerd. Wellicht omdat de afgelopen jaren nogal 's gebakken lucht is verkocht. Zoals door de toenmalige wethouder Florijn van Leeuwarden die honderden banen als resultaat van een grote banenbeurs presenteerde en - na onderzoek door belangenorganisaties - later moest erkennen dat het maar om enkele banen ging. In Rotterdam bleken vervolgens de kassen ook niet veel fatsoenlijke banen te bieden, ondanks de verplichte aanvoer van goedkope arbeidskrachten per busjes.

De Friese gemeenten weten dat ze in feite een draaideureffect organiseren, zeker in een provincie waar de economische crisis ongenadig toeslaat. Een bescheiden deel van de uitkeringsgerechtigden kan een tijdje werken op de regionale arbeidsmarkt, maakt dan plaats voor een volgende lichter en keert weer terug in de uitkering. De rest moet genoegen nemen met steeds langduriger werk met behoud van uitkering. Het zal niet lang meer duren of de gemeenten presenteren de oplossing voor het dreigende tekort aan mantelzorgers en vrijwilligers voor de zorgtaken in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning: verplichte inzet van bijstandsgerechtigden met behoud van hun uitkering. De professionele Thuiszorg kan dan ook geleidelijk weggesaneerd worden: de medewerkers van de Thuiszorg mogen hun werk voortzetten als vrijwilligers.

Het FSU doet een dringend appèl op de Friese gemeenteraden om niet mee te werken aan de klopjacht op uw werkloze en werkzoekende burgers. Geef deze burgers het respect dat ze verdienen en steun hen bij het opbouwen van hun toekomst. Verreweg de meesten willen dolgraag aan het werk en willen in de periode dat het niet lukt zich dienstbaar maken met zinvol vrijwilligerswerk. Neem niet de onwil van een kleine groep burgers als maatstaf en als basis voor een beleid dat gebaseerd is op wantrouwen en dwang. Vertrouw op uw burgers en investeer in gemotiveerde eigen keuzes. Laat u gelden als betrokken volksvertegenwoordiger, juist in deze moeilijke tijden waarin burgers het zwaar te verduren hebben door de ingrijpende bezuinigingen. Maak solidariteit een tastbare waarde in uw gemeente en verzet u tegen het kille management-denken en het afschuwelijke jargon waarmee dat denken in brieven en beleidsnota's tot uitdrukking wordt gebracht. We willen graag op u rekenen om samen te werken aan een leefbare en respectvolle Friese samenleving!

Met vriendelijke groet,
Nanne de Jong.